

בילינגווי

ט' שבט תש"פ

שאלה 13: תעשה ולא מן העשוי במזוזה ובציצית

בבית שאין בו דלת, יש מחלוקת הפוסקים האם חייב במזוזה.

וכתב בס' דרך החיים (הל' מזוזה סעי' יא מובא בפתחי תשובה יו"ד סי' רפ"ו סק"ד) שאף לדעת הפוסקים שסוברים שאם אין דלת פטור ממזוזה, אם קבע את המזוזה כשהיה דלת, ואח"כ נטל את הדלת, כאשר חוזר ותולה את הדלת חזרה יחד עם המזוזה, אין בזה חשש של תעשה ולא מן העשוי, ואין צריך להסיר את המזוזה ולקבוע אותה מחדש.

והנה בשו"ע (או"ח סי' ט"ו סעי' ב') מובא שאם נקרע הכנף עם הציצית מהבגד ומחברו חזרה בבגד אין צריך להתיר את הציצית, ולא נפסל משום תעשה ולא מן העשוי כיון שתחילת עשייתן בבגד זה היה בכשרות.

ומביא המשנ"ב שם את הדרך החיים (בהל' ציצית) שכל זה דווקא אם קודם שהתחבר הכנף בבגד, היה הבגד בר חיובא - שהיו בו ד' כנפות, אבל אם נקרע ממנו הכנף בעיגול ונעשה ג' כנפות ונפטר מציצית, לא מועיל החיבור, וצריך להתיר את הציצית כיון שהיו תעשה ולא מן העשוי.

וקשה בין פסקיו של הדרך החיים, מה החילוק:

בין מזוזה שאם נטלו את הדלת מהבית שכעת הבית נפטר ממזוזה, אם מחברים חזרה את הדלת עם המזוזה בין בזה משום תעשה ולא מן העשוי.

לבין ציצית שאם הבגד נפטר מציצית - שנהיה ג' כנפות, לא מועיל החיבור מחדש של הכנף, והיו תעשה ולא מן העשוי.

שאלה 14: זמן האכילות אם מצטרף לשיעור אכילת פרס

בשו"ע או"ח (סי' תרי"ב סעי' ג') כתב לגבי אכילה האסורה ביום הכפורים, באכל וחזר ואכל, שאם יש מתחילת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין (וראה משנ"ב סק"ו לגבי הפריד את האוכל לפרורים קטנים, וכן בביאור הלכה סי' תרי"ב סעי' י' לגבי שתיה).

ממשמעות לשונם של השו"ע והמשנ"ב עולה שגם זמן האכילה והשתיה עצמם הוא בכלל השיעור של אכילת פרס.

והנה בשו"ע או"ח (סי' תרי"ח סעי' ז') לגבי מעוברת וחולה ביום הכפורים, כותב: כשמאכילין את המעוברת או את החולה מאכילין אותם מעט מעט כדי שלא יצטרף לשיעור, הלכך מאכילין אותו כשני שלישי ביצה בינונית, וישהו כדי אכילת ארבע ביצים.

ובמשנ"ב (סק"ט) מבאר שמה שאמר השו"ע "וישהו" הכוונה אחר אכילתו, כדי שלא יצטרפו האכילות להדדי.

משמע שלגבי אכילת חולה ביום הכפורים לא אמרינן שזמן האכילות מצטרפות לשיעור אכילת פרס.

וקשה מה החילוק:

בין אכילה האסורה ביום הכפורים שזמן האכילות מצטרף לשיעור אכילת פרס.

לבין אכילה המותרת למעוברת וחולה ביום הכפורים שאין זמן האכילות מצטרפים לשיעור אכילת פרס.

שאלה 15: תקפו כהן בפדיון הבן

בגמ' בכורות (נא): מובא שרבי חנינא שהיה כהן, היה רגיל ליטול את חמשת הסלעים של פדיון הבן, ואח"כ להחזיר לאב.

פעם אחת ראה רבי חנינא את אבי אחד הבכורים שפדה, שהוא עובר ושב לפניו כדי שיראהו.

אמר לו רבי חנינא כנראה לא גמרת בדעתך להקנות לי את חמשת הסלעים ולכן אתה מצפה שאשיבך, אם כן דבר רע עשית ולכן **אין בנך פדוי**.

ובשו"ת הרשב"א (ח"א סי' קצ"ח) פירש שכוונת רבי חנינא היתה שאפילו אם לא היה מחזיר לו הכהן את הכסף, אין בנו פדוי.

הרי שלהדיא דעת הרשב"א היא שתקפו כהן מוציאין מידו, שאם לא כן מה לי כלל דעתו של האב אם התכוין או לא.

והנה בגמ' בבא מציעא (ו:) דנה הגמרא לגבי ספק בכור בהמה שתקפו כהן אם מוציאין מידו, **והרשב"א** (משמרת הבית מו"ע"א) פסק להלכה כהרמב"ם שאין מוציאין מידו, משום שחוב הוא שחייב ליתן לכהן.

וקשה מה החילוק:

בין בכור בהמה - שאע"ג שהוי ספק - אם תקפו כהן אין מוציאין מידו.

לבין פדיון הבן - שהוי ודאי, שהדין שאם תקפו כהן לא זכה בהן, ומוציאין מידו, הלא כל שבאו לידי הכהן כבר זכה בהם, וכשמחזירים אח"כ אינו אלא מתנה שרוצה ליתן.

שאלה 16: היזק שאינו ניכר בשחיטה ע"י שהיה או דריסה

בשו"ע חו"מ (סי' שפ"ה סעי' א') נפסק שהמזיק את חברו היזק שאינו ניכר, כגון שעירב יין נסך ביינו של חברו - פטור.

ובשו"ע חו"מ (סי' ש"ו סעי' ד') נפסק שמי שנתן בהמה לשוחט, והבהמה נעשתה נבלה תחת ידו - השוחט חייב.

והנה בשלמא אם הבהמה נעשתה נבלה ע"י הגרמה או עיקור הסימנים, הוי היזק ניכר, אבל אם נעשית נבלה מחמת שהשוחט שהה בשחיטה או ע"י דריסת הסכין, הרי זה היזק שאינו ניכר, והשוחט צריך להיות פטור.

וא"כ קשה מה החילוק:

בין מערב יין נסך ביינו של חברו - שפטור מחמת שהוי היזק שאינו ניכר

לבין שוחט ששהה בשחיטתו - שאף זה הוי היזק שאינו ניכר - וחייב.

שליחת תשובות באופנים דלהלן:

- נציג בישיבה \ כולל
- פקס - 1532-6267413
- מייל - a9922143@gmail.com
- נדרים פלוס - קופת חילוקא (שליחת טופס מיוחד)

למי שאין חשבון בנדרים פלוס ומעוניין להצטרף לעניית תשובות דרך מערכת זו, נא להשאיר בקול ברור שם פרטי, שם משפחה, מספר תעודת זהות, וטלפון ליצירת קשר, בטלפון 03-7630585 מוסד מס' #3442 שלוחה מס' 2 (תא קולי), לאחר 24 שעות יש להכנס עם מספר תעודת זהות, והסיסמא 4 ספרות אחרונות של מספר הטלפון.

- יש לצרף לתשובה - פרטים אלו: שם \ משפחה \ ישיבה-שיעור \ כולל \ טלפון \ מספר השאלה.
- תשובות שנמסרות בכתב יד - יש לכתוב בכתב ברור וקריא, תשובות שימסרו בכתב לא ברור וקריא לא יכנסו להגרלה.
- להשתדל לכתוב תשובות באופן קצר ותמציתי.
- מומלץ להביא מקורות לתשובות.

- לגיליון זה ניתן לשלוח תשובות עד כ"ו שבט
- גיליון ז' יצא אי"ה בה' אדר
- ההגרלה בין המשיבים על גליונות ה-1 תערך אי"ה בג' אדר

מילגות למשיבים

- על כל עניית תשובה יש זכות אחת לכניסה להגרלה.
- ההגרלה תערך על כרטיסי "שי-כארד" שניתן לממשם בעשרות חנויות בבית שמש:
4 פרסים של - 300 ₪ \ 4 פרסים של - 100 ₪ \ 12 פרסים של - 50 ₪
- אי"ה לקראת סוף זמן קיץ יצא לאור קונטרס עם השאלות והתשובות הנבחרות.